

geoloqu vəzifəsində çalışıb. Atəşgah, Umbakı, Mezo-zoy çöküntüləri sahələrində meosen – mezozoy qalxmalarının stratigrafik tiplərinə aid yataqlarda kəşfiyyat quyularının qazılmasını layihələndirib. Lökbatan qatının meosen-mezozoy layında qaz-kondensat yataqlarının kəşfində və istismarında iştirak edib. A. Cavadov 1970-ci ildə "Abşeronun cənub-qərbindəki məhsuldar qatların geologiyası və neft-qazlılığı" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Azərbaycanda yeganə neftçi-geoloqdur ki, doktorluq dissertasiyasını istehsalatda işləyən işləyə müdafiə etmişdir.

1974–1978-ci illərdə Elmi-Tədqiqat Neft İnstitutunda "Layın fizikası" laboratoriyası

İki cəbhənin qəhrəmanı

Bugünədək bəşər tarixinə məlum olan 3600-dən çox müharibə yüz milyonlarla insanın həyatına son qoyub, qədri bilinməyən kəndləri, şəhərləri, ölkələri, imperiyaları dağıdıb məhv edib, Yer üzündən silib. Bu müharibələrdən ən dəhşətli, başqa sözlə desək, 60 milyon insanın məhvinə səbəb olmuş II Dünya müharibəsidir. Bu cahən savaşının ən dəhşətli mərhələsi olan və tarixə Böyük Vətən müharibəsi kimi düşmüş 1941–1945-ci illərin od-alovu Azərbaycanımızda elə bir ailə tapılmaz ki, onu qarşımamış olsun. Müharibə illərində cəbhəyə getmiş 650 min nəfərdən çox Azərbaycan vətəndaşının təqribən yarısı həlak olmuşdur. Sağ qalanların da əksəriyyəti yaralı və şikəst vəziyyətdə geri dönmüşdür.

Hər dəfə o dəhşətli müharibənin veteranlarının keçdiyi qanlı-qadali yol, göstərdikləri hünər barədə düşünərkən istəməz Azərbaycan xalqının igid oğlu, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, akademik Ziya Bünyadovun sözləri yada düşür: "Cəbhədə hər bir addım igidlikdir! Tələm-tələsik qazılmış səngərdə düşmənin artilleriya atəşinin sonunu gözləmək özü də igidlikdir!"

İndi haqqında söhbət açacağımız Böyük Vətən Müharibəsi veteranlarından biri--1920-ci ildə Bakının Zirə kəndində dünyaya gəlmiş, 1942-ci ildən – 1945-ci ilin 9 may –faşizm üzərində Qələbə Gününədək keçdiyi şərəfli döyüş yolunu Berlində başa çatdırmış Abdul ağa Əli oğlu Cavadovdur.

Abdul ağanın atası Əli kişi adlı-sanlı neftçi idi. 1941-ci ildə müharibə başlananda cəbhəyə yola salınanlar arasında öz adını görməyən gənc Abdul ağa rayon hərbi komissarlığına müraciət edərək könüllü əsgər getmək istədiyini bildirir. Lakin ona bir az gözləməyi, hələlik neft mədənlərində atasına kömək etməyi məsləhət görürlər. İlk düşdüüyü yer ölüm-dirim savaşının qızgın getdiyi Krım yarımadası olur. Almanlar o vaxt

artıq Krımı ələ keçirmişdilər.

A.Cavadov əvvəlcə 825-ci dağ diviziyasında xidmət edir. Döyüşlərin birində ağır yaralanır. Bir neçə ay hərbi hospitalda müalicə olunduqdan sonra yenidən ön cəbhəyə qayıdır.

Bu hadisədən sonra onların hərbi hissəsini Novorossiyskdən gəmilərlə Kerçə yola saldılar. Çox ağır bir yol idi. Faşist təyyarələri ardı-arası kəsilmədən gəmiləri bombalayır, içərisində döyüşçülərimiz olan gəmilər Kerç boğazında bir-birinin ardınca suya qərç olurdu. Allahın rəhmi ilə onların gəmisi salamat Kerç sahillərinə çatdı. Orada 157-ci briqadada xidmət etdi. Sonra həmin hissəni 4-cü dəniz polku ilə birləşdirib 31-ci Stalin atıcı diviziyasını yaratdılar. Diviziya Stalin şəhərini azad etdiyinə görə, bu adı ona vermişdilər. Abdul ağa həmin döyüşlərdə yenidən yaralandı. Müalicədən sonra təkrar ön xəttə qayıtdı. O, Zaqafqaziya ordusunda döyüşməyə başladı. Onların diviziyası müharibənin sonuna kimi müxtəlif şəhərlərin alınmasında baş leytenant Cavadov qəhrəmanlıqlar göstərdi. Nəhayət 1945-ci il mayın 2-də isə onların divi-

ziyası Berlin şəhərinə daxil oldu.

Böyük Vətən müharibəsi başa çatanda Abdul ağa Cavadovun cəbhədə qazandığı təltiflər – "Qırmızı ulduz", "Böyük Vətən müharibəsi"... ordenləri, "Almaniya üzərində qələbəyə görə", "Berlinin alınmasına görə", "Döyüşdə göstərdiyi şücaətə görə", medalları, habelə Qafqazın, Varşavanın, Ukraynanın, Belarusiyanın azad edilməsinə görə çoxsaylı medallar bəzəyirdi.

Döyüş cəbhəsində qazandığı uğurları əmək cəbhəsində də davam etdirən Abdul ağa 1949-cu ildə imtahan verib, Azərbaycan Sənaye İnstitutunun Geoloji kəşfiyyat fakültəsinə qəbul olunub. İnstitutu fərqlənmə diplomu ilə bitirib "Dağ-mədən mühəndis-geoloqu" ixtisasına yiyələnən A.Cavadov "Balaxanıneft" NQÇİ-də öz ixtisası üzrə işləyib.

1962-ci ildə "Sabunçu layında Balaxanı–Sabunçu–Ramana yataqlarının geologiyası və neftqazlılığı, onların işlənilib hazırlanmasının səmərəli yolları" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. A.Cavadov 1954–1974-cü illərdə "Qaradağneft" NQÇİ-nin baş

nın müdiri vəzifəsində çalışıb. O, 1978-ci ildən Azərbaycan Neft-Kimya İnstitutunun "Neft-qaz yataqlarının geologiyası, kəşfiyyatı və axtarışı" kafedrasının professoru olub. Sənaye istehlakının təşkilatı fakültəsinin dekani işləyib. 1981–1986-cı illərdə isə "Neft-qaz yataqlarının geologiyası, kəşfiyyatı və axtarışı" kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışıb. O, "Neft Daşları", "Günəşli" və başqa yataqların işlənilib hazırlanmasında yaxından iştirak edib.

120 elmi əsərin müəllifi olan professor A.Cavadov, həm də 12 nəfər elmlər namizədi hazırlayıb.

A.Cavadov neft sənayesində göstərdiyi yüksək xidmətlərə görə 1964-cü ildə SSRİ Dövlət Geologiya Komitəsi və Kəşfiyyat İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Mərkəzi Komitəsi tərəfindən xüsusi mükafatla təltif olunub.

Müharibə və əmək veteranı, professor Abdul ağa Cavadov 2017-ci ildə 97 yaşında vəfat etmişdir. Övladları bu gün də onun adı ilə şərəf duyur və yolunu uğurla davam etdirirlər.

Qüdrət PİRİYEV,
"Xalq qəzeti"